

Notat

Til Børne- og Ungdomsudvalget

Orientering om oplevelser af forskelsbehandling på grundlag af herkomst fra folkeskolen

Børne- og Ungdomsudvalget (BUU) orienteres hermed om Borgerrådgiverens afdækning af forskelsbehandling i folkeskolen i forlængelse af udvalgets beslutning den 13. august 2025.

Baggrund

BUU behandlede den 13. august 2025 medlemsforslaget '*Afskaffelse af forskelsbehandling i den københavnske folkeskole*'. Forslaget blev rejst i forlængelse af Borgerrepræsentationens beslutning den 26. juni 2025 om, at der med afsæt i den eksisterende '*Handleplan mod racisme, etnisk diskrimination og hadforbrydelser*' skal udvikles initiativer mod antisemitisme, racisme og diskrimination målrettet kommunens folkeskoler, herunder en afdækning af, hvilke former for racisme der opleves på folkeskolerne.

Med medlemsforslaget blev Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) bedt om,

1. med inddragelse af Borgerrådgiveren, at vende tilbage til udvalget med en liste over oplevelser af forskelsbehandling på grundlag af herkomst i folkeskolen, og
2. at udarbejde et budgetnotat, som belyser de økonomiske konsekvenser ved at afskaffe brugerbetalingen på modersmålsundervisning.

Håndtering af medlemsforslaget

I BUF er arbejdet med forskelsbehandling en integreret del af skolernes arbejde, hvilket tager afsæt i folkeskolelovens formålsbestemmelse (§1, stk. 3), som fastslår, at: "*Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.*"

Som følge af medlemsforslaget har BUF bedt Borgerrådgiveren udarbejde et notat med liste over oplevelser af forskelsbehandling på grundlag af herkomst fra folkeskolen (se bilag 2).

05-11-2025

Sagsnummer I F2
2025 - 19177

Dokumentnummer i F2

Sagsnummer i eDoc
2025-0285363

Sagsbehandler
Jeppe Hansen Jakobsen

Af Borgerrådgiverens notat fremgår det af den overordnede konklusion, at:

"Der er via søgning og gennemgang af sager ved Borgerrådgiveren fundet enkelte eksempler på oplevet forskelsbehandling på baggrund af national oprindende, jf. oversigt neden for.

Gennemgangen har ikke fremfundet fundet konkrete eksempler på klager over forskelsbehandling på grund af national herkomst i relation til modersmålsundervisning.

Det betyder ikke nødvendigvis, at der ikke klages over dette, men alene at der – så vidt det er muligt at fremsøge – ikke er indgået sådanne henvendelser til Borgerrådgiveren."

Derudover udarbejdede BUF det bestilte budgetnotat forud for Budget 2026 (se bilag 3).

Midler til bl.a. afdækning af oplevet racisme i 2027

I budgetaftalen for 2026 blev der afsat 0,8 mio. kr. i 2027 til en afdækning af oplevet racisme på de københavnske folkeskoler, jf. BR's beslutning af 26. juni 2025.

Med Budget 2026 blev der desuden afsat 1,0 mio. kr. i perioden 2026-2028 til indsatsen "Håndtering af diskrimination og ubevidste bias blandt lærere på københavnske grundskoler" som led i Handleplan mod racisme, etnisk diskrimination og hadforbrydelser.

11. Medlemsforslag om afskaffelse af forskelsbehandling i den københavnske folkeskole

Det indstilles,

1. at Børne- og Ungdomsforvaltningen med inddragelse af borgerrådgiveren vender tilbage til udvalget med en liste over oplevelser af forskelsbehandling på grundlag af herkomst fra folkeskolen og
2. at Børne- og Ungdomsforvaltningen udarbejder et budgetnotat, som både omfatter finansiering af en ligestilling af alle københavnske folkeskoleelever, der ønsker modersmålsundervisning, og det mindreforbrug, som afskaffelse af administration af den nuværende forskelsbehandlende indskrivning i modersmålsskolen og dens tilknyttede brugerbetaling må give.

(Stillet af Enhedslisten)

Motivering

Borgerrepræsentationen havde inden sommerferien en debat om forskelsbehandling og xenofobi i folkeskolen, som ledte til en beslutning om at udarbejde en handleplan mod racisme, antisemitisme og diskrimination.

Et centralt skridt i denne handleplan er, at afdække hvilke former for racisme, der opleves på folkeskolerne. Denne afdækning bør bygge på et første overblik, således at eksterne aktører kan spørges til mere specifikke forhold.

Inden for det særdeles identitetsmæssigt sensitive sprogundervisningsområde er det dog allerede åbenlyst, at oplevelsen af forskelsbehandling findes og har sit grundlag i en BUU-vedtagelse fra 2008. Så det er derfor også passende, at BUU omgør denne beslutning for bedre at kunne sætte den netop vedtagne handleplan på ret køl.

Elever og deres forældre bør ikke opleve, at der skelnes mellem herkomst, når det afgøres, hvorvidt der for undervisning i netop deres modersmål skal opkræves brugerbetaling. Det krænker opfattelsen af ligebehandling uanset herkomst, når der kræves brugerbetaling for kinesisk, hebraisk, ukrainsk og urdu, mens der ikke er brugerbetaling for ungarsk, italiensk, hollandsk og lettisk.

Det er derfor passende, at vi i BUU tager initiativ til at fjerne et meget tydeligt element af oplevet diskrimination i skolesystemet. København har siden 2008-budgettet sparet midler ved at benytte Folketingets beslutning fra 2002 om forskelsbehandling af elever med sproglig baggrund i EU/EØS-lande og elever med anden sproglig baggrund. Midlerne til modersmålsundervisning er nedskåret ved at udnytte lovgivningens mulighed for at fjerne tilskuddet til modersmålsundervisning for ikke-europæere.

Københavnske elever og forældre oplever denne forskelsbehandling som diskrimination og det er fuldt forståeligt for forslagsstillerne, at det er oplevelsen, for nogle forældre skal fra 6. klasse betale for en undervisning, som for andre forældre er uden betaling. Denne forskelsbehandling underminerer både forældre og børns fornemmelse af ligeværd - uanset herkomst. Denne forskelsbehandling kan ophæves gennem budget 2026, som helt bør afskaffe brugerbetaling for modersmålsundervisning i den københavnske folkeskole.

Beslutning

Børne- og Ungdomsudvalgets beslutning på mødet den 13. august 2025:

Medlemsforslaget blev godkendt efter afstemning med følgende resultat:

For stemte 6 medlemmer: F, Ø og Å.

Imod stemte 5 medlemmer: A, C og V.

Ingen medlemmer undlod at stemme.

Notat

Notat om henvendelser til Borgerrådgiveren vedr. oplevelser af forskelsbehandling i folkeskolen og tilgrænsende områder

Baggrund og metode mv.

Borgerrådgiveren har på baggrund af anmodning fra Børne- og Ungdomsudvalget udarbejdet nærværende notat med eksempler på henvendelser vedr. forskelsbehandling i folkeskolen (og tilgrænsende områder).

Eksemplerne er fremfundet via søgning i Borgerrådgiverens sager, og det har i den forbindelse været en praktisk udfordring, at søgefunktionalitetens opbygning ikke i fuldt omfang "fanger" sagernes indhold/materiale. Borgerrådgiveren eget registreringssystem (udviklet i 2017) giver dog i et vist omfang en mulighed for at fremfinde relevante henvendelser. Søgningerne er suppleret med erindringen hos medarbejdere, der har været tilknyttet området.

Det bemærkes endvidere, at det er Borgerrådgiverens klare indtryk, at den helt overvejende del af sager/henvendelser om uenighed eller indsigelser relateret til folkeskoleområdet behandles i direkte mellem borger og forvaltning, og at mange spørgsmål endvidere finder sin løsning i sådan dialog.

Det er derfor antageligvis kun en lille del, der når frem til Borgerrådgiveren, og dette sker sandsynligvis kun, hvis dialogen med forvaltningen (lokalområderne, skolerne, etc.) betyder, at klagerne finder det relevant og værd at bruge ressourcer på at følge op med egentlige skriftlige klager og eventuel anmodning om tilsyn. Det er muligvis også en faktor, at kendskabsgraden til Borgerrådgiveren som opfølgende klagemulighed er begrænset, og at borgere ikke konsekvent orienteres derom (jf. i øvrigt Borgerrådgiverens sagsnummer 2019-0254317, hvoraf fremgår at en borger efter det oplyste først blev opmærksom på Borgerrådgiveren som klagemulighed efter at et skolebestyrelsesmedlem oplyste derom).

Det fremstår derfor ikke usandsynligt, at de henvendelser, der indgår til Borgerrådgiveren dels alene udgør en mindre del af det samlede antal forløb med dialog mellem borger og kommune vedrørende sådanne problemstillinger, og dels at karakteren af dialogen overordnet set antageligvis er mere positiv og mindre konfliktfyldt end den fremstår ud fra de få sager, som Borgerrådgiveren har modtaget.

22. oktober 2025

Sagsnummer
2025-0264642

Dokumentnummer
2025-0264642-12

Sagsbehandler
Paul C. Vang

Borgerrådgiveren
Tietgensgade 31A, 1.
1704 København V

EAN-nummer
5798009800053

<http://www.kk.dk/da/borger/borg>

Overordnet konklusion

Der er via søgning og gennemgang af sager ved Borgerrådgiveren fundet enkelte eksempler på oplevet forskelsbehandling på baggrund af national oprindende, jf. oversigt neden for.

Gennemgangen har ikke fremfundet fundet konkrete eksempler på klager over forskelsbehandling på grund af national herkomst i relation til modersmålsundervisning.

Det betyder ikke nødvendigvis, at der ikke klages over dette, men alene at der – så vidt det er muligt at fremsøge – ikke er indgået sådanne henvendelser til Borgerrådgiveren.

Eksempler på henvendelser til Borgerrådgiveren vedrørende diskrimination på grundlag af national herkomst ift. Børne- og Ungdomsforvaltningens område:

Klage over manglende svar på henvendelser ift. manglende tillid til tryghed for barn samt over mulig diskrimination

På grund af utryghed ift. barns forestående skolegang kontaktede barnets forældre Borgerrådgiveren. Ønsket var at blive indskrevet på anden skole end distriktsskolen, og baggrunden var at forældrene var bekymrede for at barnets (delvist) jødiske herkomst ville give anledning til chikane og racisme fra andre børn. Denne frygt var blandt andet baseret på at den tidligere leder af distriktsskolen i medierne havde givet udtryk for, at jødiske børn kunne få det vanskeligt på skolen og at der havde været eksempler på dette tidligere. De ønskede derfor barnet indskrevet på anden skole tæt på deres bolig, idet de fra ledelsen af alternativ skole var oplyst, at denne skole ikke havde sådanne udfordringer.

Forældrene havde været i dialog med lokalområdet, men da deres anmodning blev afvist, kontaktede de Borgerrådgiveren. Forvaltningen fastholdt afslaget, og henviste i den forbindelse blandt andet til, at man ikke fandt at der forelå "konkret begrundet, aktuel risiko for diskrimination" af barnet, som særligt kunne relateres til den konkrete skole (der i øvrigt oplystes ikke at have været genstand for henvendelser vedr. diskrimination i perioden 2013 til 2015. videre havde skolebestyrelsen drøftet diskrimination som udfordring og konkluderet, at man ikke oplevede diskrimination som et problem på skolen. Forvaltningen inkluderede en oversigt over mere generelle indsatser for at skabe en tryk hverdag for alle elever.

Da der var tale om en afgørelse, som Borgerrådgiveren ikke kunne tage stilling til eller i øvrigt behandle (ud over den behandling af de procesuelle aspekter som skete forud for forvaltningens besvarelse) måtte sagen ved Borgerrådgiveren afsluttes og Borgerrådgiveren har derfor ikke viden om, hvordan forvaltningen og forældrene håndterede det videre forløb.

(Borgerrådgiverens sagsnummer 2016-0017424)

Klage over diskriminerende udtalelser fra medarbejder ved SFO

Ifm. mulig misforståelse udtalte en medarbejder ved en SFO under BUF sig ifølge klagen diskriminerende over for en far, der var ved at hente et barn i SFOen (mens barnet var til stede). Udtalelsen havde karakter af diskrimination i forhold til national oprindelse.

Efter episoden klagede faren til Børne- og Ungdomsborgmesteren, og i besvarelsen beklages det passerede, lige som det omtaltes, at medarbejderen bag udtalelsen havde fået en påtale og der var iværksat pædagogiske tiltag på stedet.

Faren indgav efter opfølgende korrespondance med forvaltningen klage til Borgerrådgiveren. Eftersom selve episoden var anerkendt som uacceptabel omhandlede klagen til Borgerrådgiveren i første række spørgsmålet om hvorvidt kommunens retningslinjer vedrørende politianmeldelse var fulgt, og videre hvorfor det konkret ikke var sket i den foreliggende sag.

Faren anmeldte selv forholdet til politiet. Det fremgår af politiets tilbagemelding, at da udsagnet ikke var fremsat offentligt til en bredere kreds udgjorde det ikke en overtrædelse af straffelovens racismebestemmelse, og politiet oplyste videre, at opfølgning derfor måtte ske i kommunalt regi. Det fremgik tillige, at oplevelsen måtte have været krænkende, men altså ikke konkret strafbar (fordi den alene faldt i en samtale mellem to mennesker).

(Borgerrådgiverens sagsnummer 2019-0107890)

Klage over mobning mellem børn på baggrund af etnicitet og national herkomst

Klagen omhandlede efter det oplyste en skoles manglende opfølgning på mobning mellem børn (omkring 4. klasse og frem). Klager oplyste, at da hendes yngste barn efter deres flytning til Københavns Kommune startede på folkeskole i kommunen, var der et andet barn i klassen (angiveligt at delvis japansk herkomst), der mobbede klagers barn og talte nedsættende om dennes etnicitet (med henvisning til angiveligt afrikansk baggrund).

Barnets mor oplyste, at skolen undlod den pligtmæssige opfølgning på denne konflikt med det resultat at barnet til sidst helt undgik at møde i skolen og måtte have psykologhjælp (i privat regi). Barnets mor oplyste også at have særlig indsigt i graden af skolens undladelser ud fra hendes egen uddannelse som folkeskolelærer. Borgerrådgiveren oversendte efter dialog med barnets mor sagen til videre opfølgning i forvaltningen og var efterfølgende i yderligere i dialog med forvaltningen om sagens opfølgning der.

(Borgerrådgiverens sagsnummer 2020-0005253)

Klage over at Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) ikke vil tilbyde støtteforløb på engelsk

En far til et barn på 5 år (indskrevet på engelsksproget privatskole) klage til Borgerrådgiveren at PPR ikke ville tilbyde konkret bistand til

barnet på engelsk, men (mundtligt) oplyste, at sådan hjælp kun kunne ydes på dansk. Barnet havde efter det oplyste engelsk som sit primære sprog og havde efter skolens vurdering behov for taleterapi i forbindelse med udtale af ord. Klagen gik dels på afvisningen af den ønskede hjælp og dels på at klager ikke modtog skriftlig angivelse af hjemmelsgrundlag med videre.

Klager fik (efter opfølgende henvendelser til forvaltningen fra Borgerrådgiveren) svar på sin klage, og af tilbagemelding fremgik, at spørgsmålet havde givet anledning til usikkerhed og efterfølgende afklaring. Resultatet af forvaltningens afklaringsproces var at forvaltningen var forpligtet til at tilbyde den ønskede talepædagogiske bistand på det konkrete sprog. Barnet ville derfor blive tilbudt den ønskede hjælp, konkret via privatskolen.

(Borgerrådgiverens sagsnummer 2024-0199340)

Klage vedrørende ansættelsesretligt forløb på kommunal folkeskole, hvori indgår klage over forskelsbehandling pga. national herkomst

En tidligere medarbejder klagede til Borgerrådgiveren over nogle forhold vedrørende dennes ansættelse og afslutningen af samme, og gjorde i relation till dette gældende at han var blevet uretfærdigt behandlet og udsat for diskrimination på grund af national herkomst, sprog og køn.

Det primære forløb og klagepunkt lå uden for Borgerrådgiverens kompetence, og dertil kom at forholdene lå cirka 10 år tilbage i tid og ikke var forsynet med dokumentation ud over klagers beskrivelse. Sagen blev derfor lukket med orientering til borger om kompetenceafgrænsning.

(Borgerrådgiverens sagsnummer 2025-0250455)

BU58 Gratis modersmålsundervisning for alle

Resumé

Budgetnotatet er udarbejdet på baggrund af en bestilling fra Børne- og Ungdomsudvalget (BUU) og indeholder beregninger af udgifterne ved at gøre modersmålsundervisning gratis for alle folkeskoleelever i Københavns Kommune.

Notatet indeholder ét scenarie med en merudgift på ca. 3,6 mio. kr. i perioden 2026-2029.

Baggrund

Budgetnotatet er bestilt af BUU den 13. august 2025 som led i behandlingen af "Medlemsforslag om afskaffelse af forskelsbehandling i den københavnske folkeskole". Bestillingen omfatter finansiering af gratis modersmålsundervisning for alle københavnske folkeskoleelever samt de økonomiske konsekvenser.

Initiativet skal sikre, at alle folkeskoleelever i Københavns Kommune har samme rammer for deltagelse i modersmålsundervisning.

Indhold

Alle tosprogede børn med bopæl i Københavns Kommune tilbydes modersmålsundervisning i det sprog, barnet anvender i hjemmet. Undervisningen er gratis på 0.-5. klassetrin. Fra 6. klassetrin er der indført brugerbetaling for sprog uden for EU/EØS-landene, mens elever med modersmål fra EU/EØS-lande (herunder færøsk og grønlandsk) er fritaget.

Budgetnotatet beregner meromkostningerne ved at afskaffe den differentierede brugerbetaling og dermed sikre ens rammer for alle elever fra 6. klassetrin.

Gratis modersmålsundervisning for alle.

Beregningen er foretaget på baggrund af tilgængelige data fra Modersmålsskolen for skoleårene 2024/25 og 2025/26 på hhv. elever med og uden brugerbetaling fra 6.-9. klassetrin. Tallene anvendes som grundlag for et estimat af, hvor mange ekstra hold der skal oprettes, hvis brugerbetalingen afskaffes, men der er ikke et estimat for en evt. stigning i elevtal, som kan følge af at gøre tilbuddet gratis.

Derudover er det undersøgt, om udgifterne til administration af brugerbetaling vil mindskes som følge af forslaget. Da hovedparten af indtægterne (ca. 1,7 mio. kr. årligt) stammer fra andre kommuner, mens brugerbetaling fra københavnske elever kun udgør ca. 0,1 mio. kr., vurderes det, at der ikke opstår et egentligt opgavebortfald. Der forventes derfor ingen administrativ besparelse.

På tværs af skoleårene 2024/25 til 2025/26 viser tallene, at der årligt er ca. 120 flere elever på 6.-9. klassetrin, når der ikke opkræves brugerbetaling.

Kategorisering	
Need to	
Fastholdelse/rekruttering	
Rettidig omhu	
Specifik udfordring	
Bevillingsudløb	
Henvist sag	
Bestilling fra politisk parti	
Bestilling fra borgermesterforum eller tværgående pakke	
Bestilt af fagudvalg	X
Bestilt administrativt	

Elever fra 6.-9. klassetrin, gennemsnit 2024/25-2025/26	
EU/EØS	190
Ikke EU/EØS	73 betalende elever*

* Det samlede antal elever er 201 og indeholder elever fra specialskoler, som er undtaget for brugerbetaling.

Med afsæt i ovenstående, og med en faglig vurdering fra Modersmålsskolen om, at frafaldet forventes at være lavere hos folkeskoleelever med baggrund uden for EU/EØS-landene, og med en holdstørrelse på 20 elever, er der vurderet et behov for årligt at oprette otte ekstra hold svarende til i alt 0,8 mio. kr. årligt.

Indtægterne fra brugerbetaling udgør 0,1 mio. kr. årligt, som dermed også skal dækkes, og den samlede merudgift for 8 hold bliver dermed 0,9 mio. kr. årligt, hvis elevtallet fastholdes på niveau med de seneste to år.

Med afsæt i hhv. øgede udgifter til flere modersmålshold og faldende indtægter fra brugerbetaling beløber scenariet sig til en merudgift på i alt ca. 3,6 mio. kr. for en fireårig periode (2026-2029).

Økonomi

Tabel 1. Scenarie 1. Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

1.000 kr., 2026 p/l	Styrings- område	2026	2027	2028	2029	I alt
Øgede udgifter til modersmålshold	Service	800	800	800	800	3.200
Faldende indtægter fra brugerbetaling	Service	100	100	100	100	400
Udgifter i alt (netto)		900	900	900	900	3.600

Risikovurdering og proces

Der er usikkerhed om målgruppens størrelse, hvilket kan påvirke de samlede udgifter. Hvis der bliver en større søgning end beregnet, kan det derfor være nødvendigt at afsætte yderligere midler i OFS eller kommende budgetforhandlinger.

Administrativt bilag

Tabel 2. Scenarie 1. Udgifter til service

1.000 kr., 2026 p/l	Udvalg	Bevilling	Indtægt/ udgift	2026	2027	2028	2029	I alt
Øgede udgifter til modersmålshold	BUU	3330	Udgift	800	800	800	800	3.200
Faldende indtægter fra brugerbetaling	BUU	3330	Udgift	100	100	100	100	400
Serviceudgifter i alt				900	900	900	900	3.600

Øvrige tekniske oplysninger

Bydele

Bydækkende: ☒											
Bispebjerg	☐	Indre by	☐	Vesterbro/Kgs. Enghave	☐	Valby	☐	Amager Øst	☐	Udenbys	☐
Nørrebro	☐	Østerbro	☐	Brønshøj/Husum	☐	Vanløse	☐	Amager Vest	☐		
Adresse											